

4
ე-191

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ხელნაწერის უფლებით

ნიმუ უზღავა

ტექსტის მოღალეობა სხვადასხვა
სისტემის ენებში
(ინგლისური და ქართული ენების მასალაზე)

10.02.07 - ტიპოლოგიური და შედარებითა ენათმეცნიერება

ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო
ხარისხის მოსაპოვებლად წარმოდგენილი დისერტაციის

ა ვ ტ ო რ ე უ ე რ ა ტ ი

თბილისი

2005

სადისერტაციო ნაშრომი შესრულებულია აკაკი წერეთლის
სახელობის ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ინგლისური ენის კათედრაზე

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: მადონა მეგრელიშვილი
ფილოლოგიის მეცნიერებათა
დოქტორი, პროფესორი

ოფიციალური ოპონენტები: ციური ახვლედიანი
ფილოლოგიის მეცნიერებათა
დოქტორი, პროფესორი (10.02.07)

ნანა დანელია
ფილოლოგიის მეცნიერებათა
კანდიდატი, დოცენტი (10.02.01)

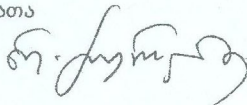
დისერტაციის დაცვა შედგება ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის P. 10.07. №7 სადისერტა-
ციო საბჭოს სხდომაზე 2005 წლის 8 ივნისს, 11:00 საათზე.

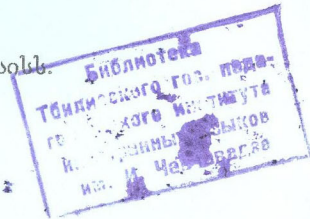
მისამართი: 0128, თბილისი, ი. ჭავჭავაძის გამზირი №1, კორპ. 1,
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სხდომათა დარბაზი.

დისერტაციის გაცნობა შესაძლებელია თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის სამეცნიერო ბიბლიოთეკაში (0143, თბილისი,
უნივერსიტეტის ქ. №2)

ავტორეფერატი დაიგზავნა 2005 წლის 6 მაისს.

სადისერტაციო საბჭოს
სწავლული მდივანი,
ფილოლოგიის მეცნიერებათა
დოქტორი, პროფ.

 რამაზ ქურაძე

ნაშრომის ზოგადი დახასიათება

სადისერტაციო ნაშრომი ეძღვნება ტექსტის მოდალობის ფუნქცი-
ურ-სემანტიკურ ანალიზს ინგლისური და ქართული ენების მასალაზე.

ლინგვისტური პრაგმატიკა თეორიული ლინგვისტიკის ის სფეროა,
რომელიც მთელი ენობრივი სისტემის ექსპანსიას ახდენს, რაც ნიშ-
ნავს, რომ ის ენობრივი ერთეულები და კატეგორიები, რომლებიც
ტრადიციულად შეისწავლებოდნენ პრაგმატიკასთან ყოველგვარი კავში-
რის გარეშე პრაგმატიკის, როგორც ლინგვისტური დისციპლინის შეს-
წავლის საგნად იქცევიან. ლინგვისტიკის ერთ-ერთი პრინციპული მიღ-
წევა ენობრივი ერთეულებისადმი ტექსტოცენტრული მიდგომაა. ფრიად
საინტერესოა მოდალობის ფუნქციურ-სემანტიკური კატეგორიის პრაგ-
მატიზაცია მისი ტექსტობრივ კატეგორიად გარდაქმნის თვალსაზრი-
სით. ტექსტოლოგიზაცია კი გულისხმობს, რომ ყოველი კატეგორია,
რომელიც ტექსტის გარეშე შეისწავლებოდა, ახლა ტექსტის ფარ-
გლებში აღიქმება. ამდენად, მოდალობის, როგორც გრამატიკული კა-
ტეგორიის პრაგმატიკული თვალსაზრისით შესწავლა აქტუალურ
პრობლემას წარმოადგენს. თანამედროვე ენათმეცნიერებაში მოდალობის
ტექსტის დონეზე კვლევა სრულყოფილად წარმოაჩენს ამ კატეგორიის
ფუნქციურ და სტრუქტურულ მახასიათებლებს. მიუხედავად იმისა,
რომ ეს კატეგორია ყველა ენაში უდიდესი ფუნქციური დატვირთვით
გამოირჩევა, მისი კონკრეტული თავისებურებების გამოვლენა და ამას-
თან მისი თეორიული გააზრების პროცესი სხვადასხვა სისტემის ენებ-
ში ჯერ კიდევ აქტუალურ საკვლევ მასალას იძლევა. ცნებით კატეგო-
რიათა შეპირისპირებითი ანალიზის საფუძველად გამოყენება ენობრივი
აზროვნების ეროვნულ-კულტუროლოგიური ასპექტების ღრმად ჩაწ-
ვლმას გულისხმობს.

წინამდებარე ნაშრომში დასმული ტექსტის მოდალობის შემდგომი
თეორიული კვლევის საჭიროებას, ანუ ამ პრობლემის გადააზრების
აუცილებლობასა და აქტუალობას განაპირობებს შემდეგი ფაქტორები:
მოდალობის მოვლენის მოქმედების პოტენციული ენის სხვადასხვა დო-
ნეზე; აღნიშნული მოვლენის მნიშვნელობა ტექსტობრივ კატეგორიათა
ბუნების განსაზღვრისათვის; ტექსტის მოდალობის ფუნქციურ-სემანტი-
კური ველის აგების საჭიროება.

ნაშრომის ძირითადი მიზანია ტექსტის მოდალობის ფუნქციურ-სე-